

Fortsatt omfattande jakt på björn

I år har olagliga åtlar fått både stor uppmärksamhet och konsekvenser

När detta skrivs i slutet av september har 295 av tilldelade 300 björnar skjutits. En femtedel av björnarna, 60 björnar, sköts redan första jaktdagen 21 augusti, 137 björnar de tre första jaktdagarna och 229 björnar (76 procent av tilldelningen) sköts innan älgjakten startade 2 september.

Kritik mot hur björnjakten går till hörs nu från olika håll. Licensjakten får bedrivas med hjälp av åtel, under förutsättning att den är anmäld till och godkänd av länsstyrelsen. Vad en åtel i detta sammanhang får innehålla är strikt reglerat. I jaktpress och övriga media rapporteras, precis som förra året, att användningen av olagliga åtlar är omfattande.

Polisen inom region Nord beslutade att i samarbete med länsstyrelserna göra en gemensam tillsyn under årets björnjakt. Granskningen omfattade illegala åtlar, skottplatser, jägarnas licenser och jaktkort. Även skjutna björnar kontrollerades, till exempel i fråga om maginnehall.

– Jag tror att det har blivit en stor hetsjakt kring björnen. Det går väldigt fort att skjuta de här björnarna. Många vill vara med och då använder man alla till buds stående medel, säger Joacim Lundqvist, viltsamordnare vid polisen i Västerbotten, till Sveriges Radio.

I juni gick länsstyrelsen i Gävleborg ut med en uppmaning till allmänheten att lämna in tips om björnåtlar och illegal hundträning. Länsstyrelsen skärpte till sin besiktning och

tillsyn i år och redan veckorna innan björnjakten drog igång hittades olagliga åtlar i skogen, vilka polisanmälades.

Styrelsen i Alfta södra viltvårdsområde i Ovanåkers kommun beslutade enhälligt att avlysa björnjakten sedan länsstyrelsen hittat en illegal björnåtel. Länsstyrelsen hade hittat mat från olovliga åtlar i björnmagar redan förra året och hade mandat att stänga ner hela jaktområdet om det skulle fortgå. Alfta södra viltvårdsområde uppgav till lokala medier att de tyckte detta var allvarligt och därför valde att avlysa årets björnjakt.

I en debattartikel med rubriken ”En björnjakt som börjar spåra ur” i Jaktjournalen kritiserar Gunnar Glöersen, Svenska Jägarförbundets rovdjursansvarige tjänsteman, hur björnjakten har utvecklats på senare år: ”Jägarna måste ta sitt ansvar och följa det regelverk som finns för jakten, annars kommer inskränkningar som ett brev på posten”. Dock fortsätter uttalandet med tillägg som börjar: ”Samtidigt måste Naturvårdsverket skyndsamt plocka bort onödiga regler som bara krånglar till det.”

Tilldelningen fortsätter öka

I 2019 års licensjakt på björn får 300 björnar skjutas, en ökning från förra årets tilldelning på 284 djur, och en ökning med 84 djur från 2017 då tilldelningen var 216 björnar. Sedan 2010 har antalet björnar tilldelade i licensjakt legat runt 300 årligen med undantag för något lägre antal under tre år (2014-2016). Jakten pågår som längst till och med 15 oktober. Ovanför odlingsgränsen i Norrbotten avbryts jakten den 30 september.

Naturvårdsverket har delegerat beslutanderätten om licensjakt efter björn till samtliga länsstyrelser i Norra och Mellersta rovdjurs-

förvaltningsområdena under perioden 1 maj 2018 - 30 november 2019. De sju län som fattat beslut om licensjakt 2019 är samma som förra året: Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Västernorrland, Dalarna, Gävleborg och Värmland.

I besluten från länsstyrelserna anges generellt som skäl för jakten att minska risken för skador och negativa socioekonomiska och psykosociala konsekvenser, liksom att öka acceptansen för björn. I de norra länen anges det främsta skälet vara en populationsbegränsande jakt för att minska riskerna för skador inom rennäringsen. Även andra näringar och intressen nämns i många beslut, såsom fåbodbbruk, biodling och älgjakt.

Rovdjursföreningen kritisk

Svenska Rovdjursföreningen har sedan tidigare riktat stark kritik mot hur licensjakten på björn går till. Bilden som framträder är en storskalig effektiv nöjesjakt på en rödlistad och fridlyst art. I bilden ingår den snabba avskjutningen, björnjakt som säljs dyrt via nätet och den omfattande användningen av otillåtna åtlar. Åtelkameror som numera får sättas upp utan tillstånd och teknifieringen med GPS m.m. bidrar till bilden.

Då jakten sker med skarpa drivande hundar kan ungarna separeras från björnhonan. Björnhonor som åtföljs av ungar eller ungar som följer björnhonor får inte skjutas enligt

Tabell närmast t.h: Antal björnar tilldelade och skjutna i Sverige 2019 och 2018 fram till när detta skrivs, 29/9 2019.

* Licensjakten pågår till den 15 oktober.

Tabellen längst t.h: antal björnar tilldelade i licensjakt årligen i hela landet åren 2004-2019.

Antal björnar i licensjakt 2019			2018
Län	Tilldelade	Skjutna*	Tilldelade
Norrbotten	34	34	16
Västerbotten	21	21	28
Jämtland	100	96	100
Västernorrland	45	44	40
Dalarna	48	48	48
Gävleborg	50	50	50
Värmland	2	2	2
Hela landet	300	295	284

År	Tilldelning hela landet
2019	300
2018	284
2017	216
2016	219
2015	226
2014	273
2013	306
2012	319
2011	295
2010	288
2009	242
2008	233
2007	184
2006	143
2005	121
2004	101

örnarna

länsstyrelsernas direktiv och det rekommenderas också att inte årsungar skjuts. I årets björnjakt har, om man tittar på Statens veterinärmedicinska anstalts rapportering av de skjutna björnarnas kroppsvikt, hittills tre årsungar skjutits.

I länsstyrelsernas föreskrifter anges också att högst två jakthundar får förfölja björnen, detta för att undvika att björnarna utsätts för onödigt lidande enligt 27 § i jaktlagen. Rovdjursföreningen menar att björnarna utsätts för stark stress och onödigt lidande genom förföljelse av två hundar jämfört med en, vilket också stöds av en forskningsrapport nyligen presenterad av NINA (Norsk institutt for naturforskning). (Studien refereras i Våra Rovdjur nr 2/2018.) Vi kritiserar även användandet av s.k. skarpa hundar som bidrar till den ökade stressen för björnarna. Läs mer om hundproblemen på sidan 24 i detta nummer.

Björnen är upptagen på rödlistan över hotade arter och är en fredad art som ska ha strikt skydd enligt EU:s art- och habitatdirektiv. All jakt sker med stöd av undantagsbestämmelser i vår egen jaktlagstiftning motsvarande EU-direktivet. Undantagen motiveras av länsstyrelserna enligt ovan, med bl.a. socioekonomiska hänsyn.

– Seriositeten och etiken måste tillbaka när det gäller björnjakten, det är uppenbart att den urartat under senare år. Det är bra om jägarna själva inser att jakten måste skötas bra för att inskränkningar i jakten inte ska göras, säger Rovdjursföreningens ordförande Jan Bergstam.

LINA RICKLUND

Läs mer om Svenska Rovdjursföreningens kritik av björnjakten i Våra Rovdjur nr 3/2018.

Källor: SVA, Naturvårdsverket, berörda länsstyrelser, nyhetsmedia.

Bakgrundsbild: Sven Widén

Foto: Länsstyrelsen i Värmland

Foto: Länsstyrelsen i Värmland

Ny kull björntrillingar i Värmland

För tre år sedan dokumenterades den första björnföringringen i Värmland i modern tid, med hjälp av en viltkamera. Honan filmades även förra året då hon gick med sina fjolårsungar.

En björnhona med tre ungar har nu i år igen setts i norra Värmland. Björnfamiljen på bilderna ovan fångades av länsstyrelsens viltkamera under våren 2019.

– Vi tror att det är samma hona som 2017

hade en kull med tre ungar. Platsen är densamma. Jag har under tre år lyckats fånga henne på bild och film, säger Per Larsson, naturbevakare på länsstyrelsen i Värmland.

Man har samlat in spillning för DNA-analys för att kunna bekräfta om det rör sig om samma björnhona och även få svar om könen på ungarna.

TATJANA KONTIO